

Interne controle werkplan

Verbijzonderde Interne Controle

CONCERNCONTROL & AUDITING

Inhoud

1 Inleiding	2
2 Doelstelling	3
3 Verantwoordingsgrens en Scoping	3
4 Controle omgeving	4
5 Interne controle werkzaamheden	6
6 Rechtmatigheidsverantwoording	7

1 Inleiding

Op basis van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Noord-Brabant (art.5.3 lid 2) dienen Gedeputeerde Staten (hierna GS) zorg te dragen voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid en rechtmatigheid van de bedrijfsonderdelen die ten grondslag liggen aan de jaarrekening en de daaraan verbonden beheershandelingen. Middels het Auditstatuut en Nota meerjarig intern controlebeleid wordt hier invulling aan gegeven.

Dit jaarlijkse interne controle werkplan gaat nader in op de inrichting en uitvoering van de verbijzonderde interne controle (hierna VIC) over het boekjaar 2025 en 2026 als afgeleide van het auditstatuut en Nota meerjarig intern controlebeleid. De VIC's zijn primair gericht op het vaststellen van de financiële rechtmatigheid van de baten en lasten en balansmutaties en secundair risicogericht op de getrouwheid.

In dit interne controle werkplan wordt beschreven welke VIC's er concreet voorzien zijn voor het boekjaar 2025 en 2026. In Hoofdstuk 2 is de doelstelling opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de Verantwoordingsgrens en Scoping van de werkzaamheden in het kader van de VIC. Hoofdstuk 4 gaat in op de (veranderingen in de) controleomgeving en hoofdstuk 5 over de omvang van de interne controlewerkzaamheden. Tot slot is in Hoofdstuk 6 stilgestaan bij de Rechtmatigheidsverantwoording en de ontwikkelingen hieromtrent.

2 Doelstelling

Om te borgen dat financiële beheershandelingen en transacties plaatsvinden conform de wet- en regelgeving dienen GS te kunnen steunen op de financiële interne beheersing van de Provincie Noord-Brabant.

Het doel van dit interne controle werkplan is om de organisatie inzicht te geven in de wijze waarop de Provincie Noord-Brabant de rechtmatigheid en getrouwheid van de financiële processen vaststelt. De verbijzonderde interne controle is voor de provincie dan ook een instrument om de interne beheersing voor de materiële financiële processen te evalueren. De bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de gegevensgerichte werkzaamheden worden gerapporteerd met de procesverantwoordelijke om de interne beheersing te verbeteren. De VIC-controles zijn primair gericht op het vaststellen van de financiële rechtmatigheid van de baten en lasten en balansmutaties en secundair risicogericht op de getrouwheid.

De VIC's zijn een aanvulling op de reguliere interne controle in de lijn en dragen bij aan de op te nemen RMV door GS in de jaarrekening. De programmamanagers zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor het 'in control zijn' van hun programma en daarmee ook voor de rechtmatigheid van de financiële transacties binnen dat programma.

Daarnaast zijn de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten van de interne controle van belang voor de externe accountant. De uitgevoerde werkzaamheden kunnen gebruikt worden door de externe accountant voor de accountantscontrole op de jaarrekening.

3 Verantwoordingsgrens en Scoping

De accountant hanteert voor de controle op getrouwheid van de jaarrekening en de RMV een materialiteitsgrens. Er is sprake van een materiële afwijking (in bedragen of in de toelichting) wanneer afwijkingen (afzonderlijk of gezamenlijk) als gevolg van fouten of fraude van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers nemen op basis van de jaarrekening. De bepaling van de materialiteit is voorgeschreven in artikel 2 lid 1 BADO, Staatsblad 2025 nr. 99.

Vanaf boekjaar 2025 wordt de wettelijke controlegrens voor de accountant in verhoogd van 1% naar 2% in het kader van de aanpassing van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). Deze wijziging betreft tevens de samenvoeging van de controlegrens van 1% voor fouten en 3% procent voor onzekerheden tot een norm van 2%. De uitvoeringsmaterialiteit voor de accountant is op 80% van de materialiteit gezet. Daarnaast is de externe accountant met de Provinciale Staten overeengekomen dat alle geconstateerde afwijkingen boven de €500K worden gerapporteerd aan de Provinciale Staten. In de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Noord-Brabant artikel 3.1 lid 1 staat beschreven dat de Gedeputeerde Staten voor de RMV van belang zijnde verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens aansluiten op de materialiteitsgrens en rapporteringsgrens van de accountant.

	Bedrag
Totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves conform begroting 2025, p 170:	€ 1.011.844.000
Materialiteit (2% van de lasten)	€ 20.000.000 (afgerond naar beneden uit voorzichtigheid)
Uitvoeringsmaterialiteit (80%)	€ 16.000.000 (afgerond naar beneden uit voorzichtigheid)
Rapporteringstolerantie	€ 500.000

Om te bepalen welke processen in aanmerking komen voor controle in 2025 is gekeken naar de realisaties 2024. De balansposten zijn overgenomen uit de jaarrekening, de baten en lasten zijn aan de hand van de realisaties 2024 ingedeeld aan de hand van de economische categorieën. Vervolgens zijn de posten beoordeeld en gescoord op basis van:

- Materialiteitsgrens;
- Risicoanalyse;
- Controleomgeving hoge onzekerheid (schattingspost);
- Hoeveelheid transacties;
- Majeure wijzigingen in of complexiteit van de regelgeving;
- Politieke gevoeligheid;
- Bevindingen vorig jaar.

De uitkomsten van de analyse hebben de scope van de werkzaamheden bepaald. De volgende processen zijn van belang voor de jaarrekeningcontrole en worden derhalve meegenomen in de VIC:

- Inkopen en betaalproces (factuurverwerking en betaling incl. betaalrechten);
- Aanbestedingen van leveringen, diensten en werken (leveringen en diensten en kapitaalgoederen);
- Subsidieverleningen (verstrekken van subsidies, leningen en garantstellingen met maatschappelijke doelstelling incl. Stimulus)
- SiSa
- Personele processen (salarissen en personele regelingen);
- Financiële processen (afsluitproces (opstellen jaarrekening), begrotingsproces incl. burap, memoriaalboekingen, methodiek voor schattingen/voorzieningen, verbonden partijen, kostenverdeling);
- Uitkering provinciefonds en provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting;
- Grond en vastgoedbeheer (aan- en verkopen van gronden en opstallen);
- Treasury (incl. leningen aan decentrale overheden).

De scoping en materialiteit wordt voorafgaand aan de start van de controle met de accountant afgestemd en er wordt gedurende het jaar aan de hand van de werkelijke cijfers van 2025 en 2026 opnieuw geëvalueerd en indien van toepassing worden er aanpassingen doorgevoerd.

4 Controle omgeving

In het interne controle plan 2025 en 2026 van de provincie Noord-Brabant staat beschreven hoe de interne controle en meer specifiek de verbijzonderde interne controle bij de provincie is georganiseerd en aan welke kaders, richtlijnen en methodieken de organisatie zich daarbij houdt. De variabelen die invloed kunnen hebben op de controle, kunnen per controlejaar wisselen en laten zich dus niet vangen in een meerjarig document. Hieronder zijn de belangrijkste variabelen die van invloed zijn op de controle 2025 en 2026 weergegeven.

1. Stikstof

De (veranderende) wetgeving/uitspraken inzake stikstof en PFAS hebben ook gevolgen voor de provincie. De recente uitspraken van de Raad van State van 18 december 2024 over intern salderen hebben een grote impact op veel plannen en projecten in Nederland en daarmee ook in Brabant. Dit raakt ook veel interne provinciale programma's. Vanuit de intern ingestelde ambtelijke afstemmingsgroep (waarin de programma's zijn vertegenwoordigd) is begin 2025 een eerste globale impactanalyse opgesteld. CCA blijft de voortgang en doorwerking van de uitspraken volgen.

2. SiSa-regelingen

Afgelopen jaren zien we dat Ministeries steeds vaker middels een Specifieke regeling gelden verstrekken aan decentrale overheden. Hierdoor is het aantal SiSa-regelingen afgelopen jaren fors toegenomen (voor 2024 waren dit 57 regelingen).

In het hoofdlijnenakkoord is opgenomen dat specifieke uitkeringen worden overgeheveld naar het Provinciefonds met een budgetkorting van 10%. Beoogd was om hiermee bezuinigingen door het kabinet te kunnen bewerkstelligen. Er zou een plan uitgewerkt worden door het Rijk, VNG en IPO om te komen tot een

doorlichting en om waar mogelijk het aantal nieuwe SiSa's te verminderen. Ook de bestaande uitkeringen zijn hierbij tegen het licht gehouden met de vraag of ze op korte termijn al overgeheveld kunnen worden naar het Provinciefonds. De uitwerking van het plan stuit echter op diverse bezwaren, waardoor er op dit moment nog geen overheveling heeft plaats gevonden of op korte termijn verwacht wordt. Voor veel SiSa-regelingen is de budgetkorting van 10% niet in verhouding tot de werkelijke administratieve lasten.

Daarnaast zijn ontwikkelingen rondom de Financiële verhoudingswet. Het wijzigen van deze wet zal ervoor zorgen dat het uitkeringsstelsel wordt vernieuwd. De toename van het aantal SiSa regelingen is namelijk onwenselijk gezien het uitgangspunt is dat financiële middelen vanuit het Rijk aan medeoverheden bij voorkeur bestedingsvrij en zonder oormerk ter beschikking gesteld worden. Daarnaast zijn er aan specifieke uitkeringen hoge verantwoordings- en controlelasten verbonden. CCA volgt de ontwikkelingen op dit terrein en adviseert waar nodig.

3. Frauderisicobeheersing

In 2024 zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van het beheersen van fraude- en corruptierisico's. Het Meldpunt Integriteit en Weerbaarheid is operationeel sinds februari 2025. Hier kunnen meldingen worden gedaan van vermoedelijke interne integriteitsschendingen – waaronder meldingen van vermoeden van fraude , interne klachten over ongewenst gedrag, vermoedelijke klokkenluidersmisstanden en incidenten van externe agressie. Het meldpunt is bedoeld om alle meldingen centraal in beeld te brengen, zorgvuldig te beoordelen en adequaat af te handelen. Dit zorgt ervoor dat kwesties tijdig worden opgepakt en voorkomt dat ze binnen de organisatie verspreid raken of onbehandeld blijven. Hiervoor zijn de volgende regelingen vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 6 mei 2025:

- De Beleidsregel Fraude Noord-Brabant;
- Het Reglement Meldpunt Integriteit en Weerbaarheid Noord-Brabant, inclusief een bijbehorend onderzoeksprotocol;
- Regeling meldingen integriteit Noord-Brabant

Daarnaast is CCA bezig met het actualiseren van de eerder opgestelde frauderisicoanalyse. Er wordt gestreefd om vóór de zomer ook een geactualiseerde frauderisicoanalyse gereed te hebben.

4. Digitale revolutie en datagedreven werken

Digitalisering en artificiële intelligentie (AI) kunnen (op termijn) impact hebben op het werk van CCA. Deze technologieën bieden kansen om grote hoeveelheden data efficiënter te verwerken en patronen te herkennen. Dit kan hiermee (op termijn) ondersteunend zijn aan verschillende processen. Middels data-analyse kan ook de controle-aanpak verder vormgegeven worden. Hierdoor kan er tijd bespaard worden door te focussen op de afwijkingen. Op deze manier kan ook de kwaliteit van de controle verhoogd worden. In samenwerking met CIO office en BBA worden kansen verkend om meer datagedreven te gaan werken in de interne controle functie. De mogelijkheden en ontwikkelingen op dit gebied worden op de voet gevolgd.

5. Duurzaamheid(sverslaggeving)

Hoewel er momenteel nog geen verplichting bestaat voor de provincie om te rapporteren over de duurzaamheid, ligt het in de lijn der verwachting dat ook voor de publieke sector verplichtingen opgelegd gaan worden (ook in lijn met de ambitie van de Rijksoverheid om Co-2 neutraal te zijn in 2030 en klimaatneutraal te zijn in 2050). Het opzetten van duurzaamheidsverslaggeving is echter een langlopend traject, geadviseerd wordt om daar tijdig mee te starten. De impact hiervan op het werk van CCA is onzeker (controlerende rol). De mogelijkheden en ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.

6. Specifieke afspraken met derden (zoals de Belastingdienst)

Periodiek zijn er gesprekken met de Belastingdienst inzake de BTW-controles die intern dienen te worden uitgevoerd voor o.a. inkoop- en verkoopfacturen. Deze facturen zullen beoordeeld worden op de factuurvereisten, verwerking van BTW en indien van toepassing op de WKR. Interne controles ten behoeve van WKR worden uitgevoerd door programma SIA, CCA maakt nog wel de selectie middels Caseware Idea voor de te controleren items.

7. Bevindingen uit het verleden

Afgelopen boekjaar zijn er aanbestedingsonrechtmatigheden geconstateerd. Derhalve blijft dit een punt van aandacht gedurende onze controle. Daarnaast zijn er begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd die komend jaar de aandacht zullen krijgen.

5 Interne controle werkzaamheden

VIC

De audit afdeling heeft een volledig gegevensgerichte controleaanpak. De VIC zal starten met het verkrijgen van inzicht in beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn binnen een proces middels procesbeschrijvingen en interviews met proceseigenaren. Vervolgens zal de auditor een lijncontrole uitvoeren om vast te stellen of het proces daadwerkelijk loopt zoals beschreven en waar de beheersmaatregelen in het proces zitten. Daarna zal aan de hand van gegevensgerichte werkzaamheden de financiële rechtmatigheid en getrouwheid van transacties gecontroleerd worden.

In 2023 heeft de audit afdeling de steekproefmodule Caseware Idea aangeschaft waarmee de steekproefomvang en steekproefitems worden bepaald (wat ook een onderbouwing vormt voor de geselecteerde en gecontroleerde dossiers). Met de audittrail worden alle taken en wijzigingen in de database vastgelegd waardoor de steekproefomvang en selectie accuraat vastgelegd kunnen worden. Na het inlezen van de data is het niet meer mogelijk om de data te wijzigen, de integriteit van de data is hiermee gewaarborgd. De software heeft tevens mogelijkheden voor data-analyse, welke nog nader onderzocht worden op geschiktheid voor de VIC-werkzaamheden.

De aanpak om de steekproefaantallen te bepalen is in juni 2024 afgestemd met de accountant en kan zo toegepast worden voor de komende jaren. De audittrail met de uiteindelijke steekproefaantallen zullen gedeeld worden met de externe accountant.

Na afronding van de gegevensgerichte werkzaamheden zullen de bevindingen gedeeld worden met de desbetreffende programmamanagers en proceseigenaren. Uiteindelijk zal er een rapportage/powerpoint presentatie opgesteld worden waarin de belangrijkste werkzaamheden, bevindingen en aanbevelingen worden vastgelegd en gecommuniceerd zullen worden met de directie. De opvolging van de bevindingen en aanbevelingen zullen in een volgend rapport geëvalueerd worden.

Jaarrekeningcontroles

Ten behoeve van de jaarrekening wordt een kwaliteitstoets uitgevoerd op de volledigheid van de stukken van het jaarrekeningdossier. Dit heeft een positieve invloed op de doorlooptijd van het jaarrekeningproces en levert een bijdrage aan de goede aanlevering van de stukken en daarmee de efficiency van de accountantscontrole.

Naast de hierboven genoemde controle op de processen en kwaliteitstoets op de stukken van het jaarrekeningdossier vindt er voor een aantal jaarrekeningposten en onderdelen nog een juistheidscontrole plaats. Het gaat om de volgende onderdelen:

- juistheid balansverplichtingen met betrekking tot toegekende subsidies;
- eindejaarscontrole, lastneming subsidies december in juiste jaar;
- waarderingen van activa (grexen, deelnemingen, incl. monitoren rentebetaling en aflossing garantstellingen en leningen);
- Rekening courant verhoudingen (o.a. RVO, Stimulus, GOB);
- Transitorische posten;
- SiSa-verantwoording (SPUK's);
- WNT-verantwoording.

Controle Stimulus

Stimulus Programmamanagement is een onderdeel van de provincie Noord-Brabant. De cijfers worden op totaalniveau per grootboekrekening ingeboekt in de jaarrekening van de provincie. Er wordt een controle uitgevoerd op deze geboekte cijfers ultimo boekjaar, waarbij de aansluiting tussen de administraties vastgesteld wordt. Stimulus wordt, conform Europese richtlijnen, periodiek gecontroleerd door interne en externe auditors. Tevens wordt er jaarlijks een rapportage opgesteld door de controller van Stimulus. Het auditteam beoordeelt deze stukken, tevens worden er interne controlewerkzaamheden uitgevoerd t.a.v. de subsidieprocessen van

Stimulus. In 2024 is gestart met een andere/ uitgebreidere vastlegging het jaarrekeningproces. Deze vastlegging zal in 2025 nog verder verfijnd worden.

6 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 nemen Gedeputeerde Staten een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) op in de jaarrekening. In deze RMV lichten Gedeputeerde Staten toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. De externe accountant geeft vanaf boekjaar 2023 geen oordeel meer over de financiële rechtmatigheid, maar zal wel de getrouwheid van de RMV zoals opgenomen in de jaarrekening vaststellen. Met één uitzondering dat de accountant in de controleverklaring nog wel een expliciet rechtmatigheidsoordeel geeft over de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen (SiSa's). Ook voor het jaar 2025 en 2026 blijft CCA de RMV controleren.